

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului : Parohiile cl. I. pe un an 800 Lei Parohiile cl. II. 700 Lei Parohiile cl. III. și subclasă 600 Lei Pentru particulari 500 Lei	APARE DUMINECA MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.	Prețul inserțiunilor Concurs de prot. 1000 Lei. Parohii de cl. I 1000, de cl. II 800, de cl. III 600 Lei Celelalte publicații 1 cm. □ 3,50 Lei.

In ce constă și pe ce se reazimă autoritatea unui om?

„În sinceritate, afirma un mare cugetător străin, contemporan; dar ca omul să lucreze sincer; trebuie să creadă cu tărie“.

Imi sunt proaspete în minte, cuvintele de îndemn Părintesc, rostite nouă, într-o conferință preoțească, de către Prea Sf. nostru Stăpân: „nesinceritatea cu care răspundem la chemările mai marilor noștri și minciuna drept mijloc de acoperire a nesincerității, strică autoritatea și-l face pe om să trăiască singur și să nu fie sociabil“.

Dacă, omul, are să ceară în orice împrejurare părerea lumii, dacă nu se poate scuti de părerea sa, va fi un prost lucrător, munca încredințată lui, va fi rău făcută. Un astfel de om contribuie zilnic la neînălăturata prăbușire, căci nesinceritatea, credința pe jumătate și neadevărul produc anarhia și nu cercetarea cinstită a greșelii; căci aceasta o fac oamenii cari cred în adevăr.

Numai într-o lume cu oameni sinceri, este cu putință unirea și numai acolo ajunge cu vremea să fie sigură.

Un om mare se zice că este totdeauna sincer; dar nu toți oamenii mari au fost sinceri, căci nu e o necesitate a naturii și timpurilor ci numai a unei epoci corupte și nenorocite.

Omul care crede e omul original, orice ar crede, crede pentru el, nu pentru altul. Orice fiu al lui Adam poate ajunge un om sincer, un om original, în acest înțeles; nici un muritor nu e osândit să fie om nesincer.

Fiecare muncitor, în orice ramură muncește, nu asupra aparențelor ci asupra substanței; fiecare muncă dă un rod; suma totală a unei ast-

fel de munci, este mare, căci orice muncă — întrucât e sinceră, — merge spre un singur țel și nu e substractivă.

Omul cuprinde adevărul cu ochii deschiși și tocmai pentru că ochii îi sunt deschiși are nevoie să-i închidă pentru că să-l poată iubi pe cel ce-l învață adevărul.

Monstrul negru — minciuna — e singurul dușman al omului și aceasta caracterizează pe cei egoiști, cari se feresc de adevăr, nu sunt sinceri, deși sunt originali.

Originalitatea le e periculoasă, însă, lumii și munca lor fără folos și rod.

Au și ei un ideal, pentru că toți oamenii urmăresc un ideal și poate același, dar pe căi deosebite și nici unul, aproape, nu-l ajunge, pentru că nu se cunosc pe ei înșiși, nu s'au studiat să vadă din ce caractere sunt făcuți.

Ei nu văd că au două instincte pe cari trebuie să le mulțumească: cel individual și cel social și că nu pot ajunge la ținta finală până ce nu le supun pe unele altora; înșelați de plăcerile cari le sunt la îndemână și cari îi se par a fi dorința cea mai înaltă, caută, desăvârșit, numai în mulțumirea instinctului individual, iar cel social rămâne nesăturat și astfel lasă la voia întâmplării jumătate din ei și în loc de desăvârșirea vieții, la care au râvnit, în schimbul eforturilor lor, dobândesc desamăgiri, plictiseală și desgust.

Unii ca aceștia s'au crezut ființe singurate, neatârinate, fără nici o răspundere către alții, nu și-au cunoscut natura și condițiile vieții.

Un om singuratec!!! O nenorocire. Este rob trebuințelor grosolane pe care nu le poate satura când e tristă jucărie a trebuinței.

Dar când această ființă se unește cu semenii săi, puterea îi crește unindu-se cu a lor, îi lasă inteligența să se desvolte în voce și-i dă libertate.

Fără să ști, lupti și tu într'un front, și arma ta este tăcerea.

Ce suntem noi. Ființe sociabile? Scopul e binele, acesta nu-l putem închipui, însă, desăvârșit, în chip individual.

Ca să iubești viața trebuie să-i iubești condiția ei esențială care sunt semenii noștri și ca să ne iubim pe noi, trebuie să iubim pe cei cu cari trăim.

Din această strânsă solidaritate, decurge mijlocul de a deosebi ce căutăm și realizarea idealului la care țintim.

Cercelând viciile, pe rând, vedem că toate despart pe oameni și-i fac să trăiască singuri. Căutând virtuțile, cu sinceritate, vedem că nu e una care să nu apropie pe oameni: bunătatea făcându-i îngăduitori unii pentru alții; nobleța inimii, făcându-i să înțeleagă lucrurile frumoase; munca făcându-i să contribuie la prosperitatea comună; onoarea legându-i de principiile de purtare; sinceritatea aducând stimă reciprocă, etc., etc.

Iată, deci, că autoritatea unui om, constă în viața lui socială și se reazimă pe sinceritate.

Arhierescul cuvânt, adresat nouă, a fost îndemnul de a schimba viața individuală în socială și eșind din egoism să pătrundem la binefacere.

Academia teologică e o instituție din care toți am emanat și datorită ei avem ceea ce avem.

Bunul ce-l avem, datorită acestei instituții să nu-l folosim, însă, într-o viață singuratică, căci nu vom ajunge la idealul la care țintim și precum înaintașii noștri au hrănit și jumătatea socială din ei, așa să facem și noi pentru urmașii noștri.

Peste toată întinderea pământului acelaș vârtej nebun — goana pentru pâine, — care duce totdeauna spre necunoscut și sfârșește la groapă.

Pâinea fiilor noștri s'o asigurăm cu sinceritate, răspunzând la apelul unui om mare, sincer și de autoritate.

Preot Ciurescu

Către noul sfântul preot din parohia Iersig

Din grația Tatălui Ceresc al cărui nume, laudat mărit, închinat și temut fie, cu data de 27.II a. c. sf. biserică a Iersigului, încetează de a mai purta vâlul uitării ce a lăsat în urma sa neuitatul fost preot Alexandru Ursache.

În această zi umilele uși ale acestui sfânt lăcaș s'au redeschis, de alte mâni, asemenea vânjoase, tânăre, ale unui alt preot, încă plin de viață, cu inimă și suflet dornic de un viitor bun și fericitor...

În această zi pare că ceriul e mai senin și soarele par'că mai splendid își revarsă razele sale deasupra acestei comune, păsările mai vesel cântă slăvind pe Dumnezeu: toată firea e mai desfătă iar clopotele bisericești răsună par'că mai tare, ducând sfânta veste departe peste hotare, că Iersigul a primit iarăș conducător spiritual.

Populația a îmbrăcat haină de sărbătoare, manifestând astfel bucuria și fericirea ce simte, că și-a căpătat păstor sufletesc, continuându-și astfel mai animat calea sa sufletească, care duce spre Domnul, Creatorul său.

Nici un rost nu ar avea toată existența omenească fără sentimentul de credință într-o Putere nevăzută, dar înțelept cârmuitoare — dacă nu ar fi sfințită prin această credință în această Putere nepătrunsă.

Slăvim pe Domnul Dumnezeu și mulțumim înțeleptelor autorități bisericești, în frunte cu Preasfințitul Episcop Veniamin, care a înțeles starea noastră, și a hirotonit un preot pe seama noastră, nelăsându-ne să luăm drumuri răslețe în gândul și sentimentul nostru.

În al doilea rând mulțumim Prea Onorat Domnului Protopop, care ne-a dat tot sprijinul binefacător în cauză.

Cucernice Părinte, păstor sufletesc!

Ne bucurăm și suntem fericiți și noi mi-renii că ați ascultat chemarea sufletului nostru și nu ați luat în seamă simplitatea comunei Iersig...

Ați venit de pe meleagurile cu adevărat pitorești unde ați crescut, și aceasta nu a provenit numai dela propria D-voastră voință și a noastră, ci din nepătrunsă și necuprinsă mare și puternică orânduirea Tatălui Ceresc.

Atotputernicul a îndreptat pașii Sfinției Voastre spre această parte mai modestă, dar cu meleaguri mănoase a scumpului și mult iubitului nostru Banat, despre care pe bun drept se susține că este leagănul cântecelor și al doinelor pline de farmec.

Vă dorim din adâncul sufletului nostru și cu toată căldura iubirei noastre curate, cu care Vă vedem în mijlocul nostru, să purtați preoția spre binele nostru ca mulți înaintea Sfinției Voastre și să țineți turma la nivelul vremurilor.

Dorim să purtați reverenda nepătată, ca alesul adevărat al Domnului Dumnezeu, ca ea

drum să vă facă întocmai precum la toiagul lui Moise s'a despărțit marea roșie în două, putând apoi trece poporului Izrael ca pe uscat...

Dumnezeu bunul dee-Vă binecuvântată viață.

El să vă ferească de rău, căci un pas greșit, poate servi de rea pildă pentru parohienii încredințați spre povățuire ca unui conducător și, ca o turmă de oi păstorului lor, căci prin o incorectă povățuire, ar putea cădea mai multe suflete în abisul păcatelor, pentru care rătăcire, preotul răspunde mai întâiu stăpânului său Ceresc...

Vă dorim dătător de pildă bună, înaintes-tător obștei în viața particulară și în cea socială, ca unul ce ține facla aprinsă spre a lumina în întunec.

Dumnezeu să Vă fie călăuză spre a ne conduce pe toți la dorita mântuire.

Elena I. Neagu

Nazarenii sau pocăiții noștri¹⁾

III.

I. Protopopiatul Caransebeș

MĂRUL

În comună există o singură familie nazarineană. Rătăcirea a adus-o capul familiei, după războiul mondial trecut, venind din Italia, unde a fost prizonier. În 1922 i-a murit singurul fecior, care, cu toate manevrele sectanților de a fi înmormântat în grădina casei și după ritul nazarinean, a fost înmormântat, de către preotul nostru de acolo, *Gheorghe Popovici*, în cimitirul comunei, cu tot fastul cuvenit, căci nu era trecut legal la sectanți.

Cu această ocazie, preotul nostru a reușit să pună pentru totdeauna capăt tentativelor de a se răspândi secta printre ortodocșii din comună. Cele trei fete ale rătăcitului (numele nu ni s'a comunicat), doresc să se boteze în Biserica noastră, pe care de altfel o și frecventează regulat, și în care tatăl lor a cântat, în calitate de cântăreț, până a nu cădea în mrejiile ereziei. În cuprinsul comunei rătăcitul nu îndrăznește să țină adunări, ci spre acest scop se deplasează în comuna vecină *Crăjma*, unde deasemeni a fost urmărit de organele polițienești. De când adunările lor au fost interzise, adepții sectei se adună pe furiș, prin colibele de pe câmp. La

20 Aprilie 1943 preotul nostru a raportat Consiliului eparhial, că în comuna Mărul nu mai sunt nazarineni (Raportul *Of. parohial*, Mărul, Nr. 51/1943, înreg. la *Consiliul eparhial*, Nr. 2648/1943). Nu precizează dacă au revenit la dreapta credință, au murit ori că au emigrat din comună.

TEREGOVA

Secta numără adepți încă dinaintea războiului mondial (din 1914—1918). Căbănicerul *Petru Copoceanu*, mutat mai târziu la *Feneș*, a fost sufletul mișcării nazarene. Cu toată opreliștea, numărul lor a crescut în cursul vremii. Azi în Teregova avem următorii adepți ai nazarenismului: Familia Ilie Copocean, nr. 221, cu 8 suflete, familia Petru Copocean, nr. 222, cu 2 suflete, familia Traian Olariu, nr. 170, cu 10 suflete, Maria Copocean, nr. 222, Gh. Vuculescu, nr. 13, Ana Cojocariu, nr. 597, Maria Berzescu, nr. 198, Anuția Loga, nr. 456, Ana Roșu, nr. 51, Teodor Stan, 105, și Ioan Dragulescu, în total 28 suflete. (Raport. *Of. parohial*, Teregova, Nr. 35/1943, înreg. la *Cons. eparhial*, Caransebeș, Nr. 2704 C/1943).

V A R

Singură familia lui *Meletie Pantelie* este considerată ca făcând parte din secta nazarineană. Cei patru membri ai familiei sunt veniți din *Glimboca*, aparținând unei „secte oarecare; eu susțin, — raporta în anul 1938, venerabilul preot *Sinesie Bistreanu* — că însuși capul familiei nu ar putea afirma căreia secte aparține, fiind în neînțelegere cu toată lumea“. De sigur, fiind nazarinean, de teama urmărilor, respectivul retuză cu încăpăținare să se declare ca atare. (Raport. *Of. parohial*, Nr. 40/1938).

Azi, Meletie Pantelie declară că niciodată n'a trecut dela Ortodoxie, și că se consideră membru în „Oastea Domnului“. Ceilalți membri ai familiei lui se numesc: Maria, soția lui, și cu fiii lor Ana, de 16 ani, și Iosif de 12 ani. Acesta din urmă a fost botezat în biserica din Var, prin preotul *Nicolae Bojin*, la 9 Iunie 1943 (Raportul *Of. parohial*, Var, Nr. 40/1943, înreg. la *Cons. eparhial*, Nr. 3956 C/1943).

VOISLOVA

În timpul războiului mondial trecut au fost ademiniți la nazarenism trei țărani din comună: Alexandru Arsintă, nr. casei 87, Alexandru Damian, nr. casei 112, și Damian Mihuți, nr. casei 113. Cu tot zelul lor n'au reușit să câștige

1. Urmare la articolul cu același titlu, publicat în *Foia Diecezană* Nr. 29/1943.

niciun suflet la răstăcirea în care au căzut, fiind continuu concurați de „apostolii“ baptiștilor, cari, „sunt foarte încăpăținați, din cauză că sunt (erau) tolerați de autorități“ — raporta, în 1938, preotul nostru de acolo, Gh. Adan. (Vezi, rapoartele *Of. parohial*, nr. 40/1938 și 58/1943, înreg. la *Cons. eparhial*, Nr. 3944 C/1943).

ZERVEȘTI

Sămânța „pocăinței“ a fost aruncată în timpul războiului mondial trecut. Afară de familia baptistului *Petru Tocaci*, nr. casei 77, care numără 6 membri, în Zervești sunt numai 3 pocăiți nazareni: Văd. Rusalina Fara, Vârșavia Mihuța, fata Rusalinei, și Constantina Harambașa. (Raportul *Of. parohial*, nr. 31/1943, înreg. la *Cons. eparhial*, nr. 2372 C/1943).

Pr. G. Cotoșman

RECENSIE

Prot. Dr. PETRU REZUȘ: Știința, mărturisitoare de Dumnezeu — O încercare de filosofie creștină a științei
Caransebeș 1944, pag. 121.

Hărțuiți de frica unor zile întunecate, copleșiți de tot felul de griji, privați de atâtea plăceri și bunuri care ne-au susținut, până acum, bucuria vieții, parcă nu ne mai putem gândi la opere de știință de cugetări și cercetări meticuloase. Lumea obosită caută „distracții ușoare“: cinematograful, teatrul, romanele... Trăim cu o sete sporindă ca prevestiți de mari nenorociri. Și totuși, lucrările științifice și literare, creațiile artistice, învingând toate greutățile, se mențin, parcă, pe linia unei vieți aproape normale. Uriașa încețare de arme dintre popoare, a estompat fâiă îndoielă, manifestările superioare ale spiritului uman. Totuși spiritul nostru n'a renunțat la prerogativele sale față de forța deslănțuită și nimicitoare a materiei. Entuziasmul pentru apărarea acestor prerogative este mai înflăcărat ca oricând.

Propovăduitorii dumnezeieștii învățături a Domnului nostru Isus Hristos, n'au încetat nici acum, în fața atâtor deconcertante valuri de primejdii, să ia atitudine față de problemele care solicită spiritul uman, să fixeze atitudinea veșniciei creștine față de trecătoarele probleme care agită mintea omenească.

Printre cărțile de atitudine creștină, de doctrină și apologie creștină se înscrie și lucrarea Par. Rezuș, de care ne ocupăm aici:

Autorul acestei cărți, recent ieșită din tiparnițele noastre Diecezane, este prea bine cunoscut cititorilor noștri și activitatea lui este apreciată de toți aceia care-l cunosc. Ne simțim totuși obligați a aminti, nu pentru a aduce informații noi ci pentru a ne exprima, astfel, admirația față de prodigioasa activitate științifică a Par. Prof. Dr. P. Rezuș, că în acești ultimi ani de războiu S-Sa a tipărit șapte lucrări de incontestabilă valoare științifică. (Menționăm dintre acestea: Curs de Teologie Fundamentală, Caransebeș, 1942).

Cu o vădită și îndrăzneală activitate polemică și apologetică, susținută de o apreciabilă informație științifică, culeasă dintr'o bogată bibliografie de specialitate și de cultură generală, autorul trece în cartea aceasta, o mulțime de probleme și metode, de preocupări și rezultate ale științei care încearcă a se îndepărta de Dumnezeu. Cercetând „structura intimă, metodologia, gnoseologia și morala științei și raportându-o la religia creștină, la credință și la mântuire“, autorul combate răsvrătirea științei împotriva credinței și caută în cugetările marilor filosofi și savanți temeuri pentru o știință mărturisitoare de Dumnezeu.

Domeniul în care face investigații autorul este mult prea vast, materialul adunat este prea variat și abundent pentru a fi cuprins în câteva zeci de pagini. De aceea autorul a încercat a sistematiza acest material, tratându-l în trei părți, precedate de o introducere, ușurându-ne, astfel, lectura cărții și așa destul de grea din cauza prea multor termeni și probleme, din domeniul filosofiei, matematicii, șt. naturale, fizice, chimiei cu toate ramificațiile mai noi ale acestor științe, care se succed pe fiecare pagină fără o expunere detaliată, lămuritoare.

Cartea conține după împărțirea autorului, următoarele: Introducere (Definirea științei; Rațiunea autonomă; Scientismul modern); Partea I. Știință și filosofie (Irațional științific, Incertitudini științifice, Limitele cunoașterii științifice); Partea II. Știință și religie (Știință și religie, Mărturiile științei despre Dumnezeu, Mărturisiri de credință ale savanților); Partea III. Știință și morală (Spiritu și progres științific, Pericolul științei necredincioase, Valoarea morală a științei.)

Indice alfabetic.

Semnalând pericolul științei necredincioase (educația fără credință, mașina fără suflet, civi-

lizația fără Dumnezeu și însuși devalorizarea științei) autorul militează, peste tot, pentru convertirea științei la creștinism pentru că aceasta să-și realizeze menirea ei etică în omenire. Știința îngenuchiată la picioarele Divinității, tehnica, mecanica precum și întreg progresul civilizator pus în slujba ființei umane, ne spune autorul, pus în slujba dragostei și a păcii, ar face să nu mai clocotească furia distrugătoare a mașinei apocaliptice și să se înalțe imn sfânt de slavă în murmur de motoare pașnice și binecuvântate bătați de ciocan pe nicovală... (pag. 116).

Preoții pot găsi în această carte, pe lângă plăcerea intelectuală, atitudinea științei față de religie și răspunsurile religiei la atitudinea ostilă a științei precum și raportul de prietenie și reciprocă servire care poate exista între știință și religie.

Marcu Bănescu

Mărturia falsă

Dintre multele și grelele păcate ce stăpânesc oamenii în timpurile de acum este jurământul și mărturia falsă. El este o urmare a slăbirii și împușinării credinței. Nici un om n'a venit pe lume, ca să nu întâmpine greul suferințelor, viața și traiul îi sunt copleșitoare, puține clipe fericite îi înseninează fruntea, fiind veșnic sbuciumat de patimi trupești și sufletești.

Însă omul, când merge în fața judecății pământești, să nu caute în fața oamenilor, sau a rudelor sale, ci să mărturisească numai și numai adevărul. Căci Dumnezeu cel ce este în ceruri, vede toate gândurile oamenilor. Omul să nu judece, căci scopul jurământului este de a stabili dreptatea și adevărul. Jurând drept pe cruce în numele Tatălui ceresc, omul lucrează numai și numai pentru întărirea credinței.

Puține clipe fericite îi înseninează fruntea celui ce jură strâmb; fiind veșnic sbuciumat de patimi trupești și mai ales sufletești, căci el nu mai poate da odihnă și liniște sufletului și trupului său.

Prin mărturisirea jurământului strâmb, sunt supuși la pedepse oameni deplin onești și în schimb scapă de pedepse: tâlharii, ticăloșii și răufăcătorii de tot felul.

Martorul mincinos este una din cele mai josnice ființe de pe pământ; el pentru ban și un mic câștig își vinde sufletul, ca Iuda vânzătorul.

Prin jurăminte strâmbe, unii oameni își

pierd averile, iar vinovații scapă fără nici o pedeapsă.

Pedeapsa lui Dumnezeu însă nu întârzie nici odată să vină asupra celor ce mărturisesc neadevărul, fie într'un chip, fie într'altul: le arde casa, le moare o vită, un copil, își pierd averile, sau vine judecătorul intern — conștiința — de care nu scapă omul până la mormânt.

Căci oricine jură strâmb, va fi nimicit cu desăvârșire. Felul de vorbire după cum spune Domnul să fie: „Da, da, și nu, nu. Ce trece peste aceste cuvinte, vine dela diavolul, care e tatăl minciunii și al relelor“ (M. 5, 37).

Omul când a luat botezul, s'a unit cu Hristos și ne-am făgăduit ca să-i slujim cu tot sufletul nostru. Mare rușine este pentru un creștin, să făgăduiască a păzi Legea lui Hristos și pe urmă s'o defaime.

Să cugete omul în toate zilele vieții, la poruncile lui Dumnezeu, să nu slujească lumii trecătoare ci lui Dumnezeu, căci cel ce și-a pus nădejdea în Domnul în veac nu se va clătina de valurile lumii acesteia amăgitoare și înșelătoare și de suflete pierzătoare.

Gh. Dalea

„Caransebeș, centru de viață românească“

În ziare omul nu caută „pagini de antologie“. Astăzi mai ales, ești mulțumit să găsești un articol bun, o știre de pe frontul de luptă sau de pe cel al diplomației, în măsura în care prevederile cenzurei o admit. Având datoria să țină treaz și la nivel moralul cetățenilor, presa e datoră să țină seama de elementarele reguli de bun simț și de adevăr. Altfel presa nu mai este presă, nu mai are nici o rațiune de a fi. O presă care informează tendențios, care nu ține seamă de principiile morale, patriotice, naționale etc., încetează de a mai fi a patra putere în Stat; o atare presă mai mult dăimă decât clădește.

Acest adevăr ar trebui să-l aibă în vedere mai ales anchetatorii, cari cu o competență dublată, pretind a informa precis și temeinic, sus și jos deopotrivă.

Totuși, lucrul nu se prea întâmplă la noi. Anchetatorii, cari ar trebui să sporească și cunoștințele și pofta de lectură a cetitorului, își iau informațiile pe unde se nimerește, de obicei prin cafenele și dela persoane pe cari le întâlnesc la întâmplare.

Ș T I R I

Acum câteva săptămâni un ziarist cu nume destul de cunoscut a publicat o anchetă despre Timișoara. Reportajul său era inspirat dintr'o mare cafeenea, unde ziaristul a întâlnit o societate de români, între cari și pe un avocat cu frumoasă cultură occidentală. Despre mănunchiul de români inimoși, grupați în jurul „Daciei” și cari se străduiesc de ani de zile să țină sus facla românismului, despre Timișoara universitară sau bisericească, n'am văzut prea dense șire în această anchetă...

Dar ceea ce am cetit acum zece zile din pana aceluiași anchetator despre Caransebeș, deadreptul ne-a surprins. Întâi de toate motto-ul, în care antitetic cu trecutul se arăta situația de astăzi, nu era fericit ales. Regretatul nostru mare istoric, N. Iorga între greșelile sale o are și pe aceasta de a fi socotit Caransebeșul un oraș de șvabi. Niciodată Caransebeșul nu a fost oraș de șvabi. Nu a fost înființat de ei, nici locuit de ei, nici condus de ei. Caransebeșul este un vechi oraș românesc. Aceasta a fost totdeauna.

Despre Episcopie anchetatorul scrie ca unul care ar fi coborât de pe alte tărâmurii. „Episcopia Caransebeșului a fost mutată dealtfel la Timișoara și titularul ei se străduiește, ajutat de intelectualitatea românească bănățeană, să termine lucrările catedralei ortodoxe de pe malurile Begheiului”.

Reportajele acestea sunt uimitoare prin lipsa de informație în care abundă! Dar bine, e admisibil ca să te învețe un neînvățat, să te informeze un necunosător?! Măcar de i-ar fi de folos cele „15 zile” ca să poată informa cu precizie lumea în viitor.

La Caransebeș' avem Episcopie de multă vreme, o mai avem și astăzi, cu preocupări vrednice și de pana unui anchetator. Răbojul înfăptuirilor românești de aici l-a început și l-a stimulat această episcopie cu pulsația ei românească. Nicolae Popea, curajosul episcop de odinioară, s'a identificat cu spiritul românesc de frondă ce trona aici, iar perioada ce a urmat după moartea sa rămâne unică în anele luptelor românești pentru lege și libertate.

De unde le-ar putea ști un anchetator care cercetează numai la suprafață, inaugurându-și ancheta cu târgurile, cu viața economică, pentru a se pierde în nimicuri.

Deci, să nu așteptăm să vedem cum se reflectează viața unui oraș al nostru prin condeiul unui ziarist din capitală, ca să fim scutiți de surprize... Și de desămăgiri.

Vizita P. S. Episcop Dr. Partenie Clopron.

În legătură cu plasarea membrilor consiliului eparhial din Bălți, P. S. Episcop Partenie al Armatei și Lt. episcop al Hotinului a fost săptămâna trecută două zile în orașul nostru. P. S. Partenie a fost oaspele Prea Sfințitului nostru Episcop Veniamin, vizitând totodată armata din Garnizoană.

Conferința preotească a protopopiatului Logoj s'a ținut la 24 Martie a. c. sub prezidiul P. O. D.

Dr. Aurel Mihaescu. La conferință au participat 30 preoți activi și 3 pensionari. Dupăce preotul Aurelian Chepic din Crivina ne jos citește meditația: „Sf. taină a mărturisirii și împărtășirii”, toți cei prezenți se mărturisesc la duhovnicul tractual, iar în cadrul liturgiei înainte sfințite se împărtășesc. După Sf. liturgie se citesc lucrările preoților: Gheorghe Biberea-Honoriciu, Vasile Soceneanțu-Sacul și Nicolae Sintescu-Logoj: „Despre activitatea preotului în cadrul activității Consiliului de Patronaj”. După cetirea fiecărei lucrări urmează discuții la care iau parte preoții: Zaharia Humița-Boldur, Petru Murgoi-Visag și Nicolae Vânătu-Logoj.

Dupăce președintele pune în vedere ținerea cercurilor religioase în comunele din protopopiat, comunică diferite ordine ale Ven. Cons. Eparhial. Invită apoi pe toți preoții ca să rezolve la timp toate agendele ce cad în sarcina lor, după care conferința s'a încheiat.

Cerc pastoral. Preoții aparținători cercului pastoral Fârdea s'au întrunit Duminecă, în 26 Martie a. c. în această frunțasă parohie. Sf. Liturghie s'a oficiat de soborul preoților: Ghe. Găroiu, E. Danșa. V. Iclozan și Ioan Popa. Acesta din urmă a predicat despre însemnătatea creștinească a postului. După sf. Liturghie s'a săvârșit sf. Maslu la care iau parte 126 credincioși din Fârdea și jur. După masă a urmat ședința publică în sala Căminului Cultural. Preotul-președinte Emil Danșa deschide ședința cu cuvinte de îmbărbătare pentru cei cari activează în aceste vremuri turburi. Conferențiază preotul V. Iclozan din Mătnicul-mic despre „credință și milostenie”, ilustrând conferința cu exemple multe și potrivite. Cadrul, de coruri, declamări, etc., l-au făcut elevii conduși de inv. Ștefan Prohăscă, un devotat sprijinitor al acțiunilor bune.

Conferința s'a încheiat cu cântarea elevilor, instruți de inv. Ofelia Răchitan „cu noi este Dumnezeu”, secundată de asistență.

Profesorul Dr. Gheorghe Ciulei dela Universitatea Cluj-Sibiu

În 28. II. a. c. Facultatea de Drept a Universității Clujene a primit în mod oficial în cadrele ei pe profesorul agregat Dr. Gheorghe Ciulei la catedra de Drept Roman. În lecția inaugurală, cu adevărat magistrală a tratat despre „Studiul dreptului roman și metoda lui”, onorată fiind de multe personalități, între cari și I. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Bălan din Sibiu. Noul membru al Universității este cel mai tânăr profesor pe care l-a avut nu numai Universitatea dar în general școlile noastre superioare în ultimele decenii, având numai 29 ani. Profesorul Dr. Gheorghe Ciulei, este bănățean, fiul avocatului Dr. Emanuil Ciulei din Oravița.

Retribuțiunile dela Stat pe luna Martie s'au ridicat și se lichidează de serviciul Casieriei în orele de oficiu.

Manifestație religioasă în Var. În Dumineca 4-a din Post Oastea Domnului din Valea Bistriței s'a întrunit, în frunte cu preoții E. Jianu, M. Rădoi, I. Ostrovan și N. Bojin în comuna Var. S'a oficiat sf. Liturghie în sobor, după masă le-a vorbit ostașilor pr. E. Jianu, la Vecernie a predicat pr. I. Ostrovan, despre Evanghelia Duminecii. De încheiere s'a făcut o rugăciune, iar cuvântul de despărțire l-a rostit pr. M. Rădoi.

† **Preotul Valeriu Blajovan** din Hodoș a înecat din viață în 27 Martie a. c. în vârsta de 62 ani. Răposatul a fost un preot vrednic și deosebit de modest. Înainte de a fi preot în Hodoș a fost preot în Căpăt unde a realizat mult pentru parohie, ajunge apoi capelan la Hodoș, de unde a trecut la fericirea de veci. Dumnezeu să-l odihnească în pace!

ORDINEA PREOȚILOR

cari servesc în săptămâna Patimilor și la ss. Paști

Joia Patimilor seara :

P. S. Sa Episcopul Veniamin, I. P. C. Arhim. Dr. L. Busuioc, Păr. Iavorschi Dionisie, Prot. Dr. Zeno Muntean, Gheorghe Vior, Isaia Suru, Teodor Roșca, Pr. Teodor Șandru, Balaur Dimitrie, Ștefan Bololoi, Traian Dobromirescu, Diac. Dr. M. Chialda, Emil Guliman.

Predică Pr. Cpt. Ștefan Bololoi.

Vineri la 2 ore p. m. :

P. S. Sa Episcopul Veniamin, I. P. C. Arhim. Dr. Laurențiu Busuioc, Prot. Isaia Suru, Dr. Petru Rezuș, Teodor Roșca, Pr. Gheorghe Noaghea, Petru Toma, Diac. Dimitrie Băloni, Ioan Mogoșan.

Predică Pr. Petru Toma.

Vinerea patimilor seara :

P. S. Sa Episcopul Veniamin, Prot. Isaia Suru, Teodor Roșca, Pr. Teodor Șandru, Pavel Bogoievici, C. Pițigoi, Tr. Dobromirescu, Diac. Dimitrie Băloni, Emilian Guliman.

Predică P. S. Sa Episcopul Veniamin.

La sf. Inviere :

P. S. Sa Episcopul Veniamin, I. P. C. Arhim. Dr. Laurențiu Busuioc, Păr. Iavorschi Dionisie, Dimitrie Balaur, Prot. Gheorghe Vior, Dr. Zeno Muntean, Isaia Suru, Dr. Petru Rezuș, Teodor Roșca, Pr. Teodor Șandru, Gheorghe Noaghea, Petru Toma, Traian Dobromirescu, Diac. Dr. Mircea Chialda, Dimitrie Băloni, Ioan Mogoșan, Emilian Guliman.

La Sf. Liturghie acelaș sobor ca la Inviere cu pr. Cornel Pițigoi în locul pr. Gheorghe Noaghea.

Predică P. S. Sa Episcopul Veniamin.

Luni :

I. P. D. Arhim. Dr. Laurențiu Busuioc, Prot. Dr. Gheorghe Cotoșman, Teodor Roșca, Pr. Filip Pop, Gheorghe Noaghea Păr. Brumă Mihail, Turcan Boris, Diac. Dr. Mircea Chialda, Dimitrie Băloni.

Predică I. P. C. Arhim. Dr. Laurențiu Busuioc.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 2024 Pres. 1944.

CIRCULARA

Către Oficiile protopresbiterale și parohiale din
Episcopia ort. rom. a Caransebeșului

Printre problemele cele mai îngrijorătoare ce frământă mereu pe toți aceea cari au răspunderea morală față de generațiile viitoare, este problema *denatalității* care este mai acută și actuală aici la noi în Banat.

Este adevărat că denatalitatea are cauze prea complexe și cu rădăcini prea întinse pretutindeni, în realitățile spirituale, morale, sanitare, și social-economice ale mediului în care trăim. Starea de războiu cu toată gama de nenorociri desigur că nu ne oferă condițiuni din cele mai favorabile pentru asemenea preocupări și mai ales pentru a putea lua măsurile necesare și a porni acțiuni salvatoare, dar nu ne împiedică totuși să așezăm baze trainice cu un ceas mai de vreme pentru munca metodică de viitor.

Biserica, oricât s'ar strădui prin organele ei de a crea un mediu spiritual și moral prielnic pentru încurajarea nașterilor, dacă nu este ajutată în acțiunea ei și de ceilalți factori determinanți în viața socială, nu poate realiza decât foarte puțin.

De geaba Biserica a luptat mereu împotriva concubinajului: când Statul legaliza o altă vârstă decât cea canonică pentru contractarea căsătoriei și nu lua nici o măsură pentru stăvilirea viețuirilor în nelegiuire.

Cu toții știm că factorul fundamental al întemeierii familiei este căsătoria.

Numai prin căsătorie se statornicește unitatea desăvârșită, biologică și socială care trebuie să ființeze în sânul familiei. Iar prin unitatea biologică se poate înfăptui legătura desăvârșită cu generațiile trecute și numai prin această unitate se pot transmite calitățile biologice și morale urmașilor.

Numai prin căsătorie se poate cineva integra în mod armonios în societate. Concubinajul care este stabilirea raportului de conviețuire între bărbat și femeie fără îndeplinirea legii dumnezeiești și civile, este formă anormală a familiei, care nici nu poate realiza ca atare unitatea biologică și socială și este în acelaș timp dăunătoare securității biologice, sociale și economice.

Căci cei rămași fără sf. taină a Cununiei, care desăvârșește și binecuvintează unirea trupească și sufletească, se lipsesc în tovărășia vieții lor de legătura spirituală, sufletească și morală, care statornicește regula de viață normală în sânul căminului conjugal. Din aceste conviețuiri se nasc elemente slabe, fiind născuți din elemente inconștiente și foarte slabe. Dar nu numai din punct de vedere biologic concubinajul este periculos dar și din punct de vedere moral, căci aici se întâlnește mai adeseori imoralitatea. Și din punct de vedere economic, căci această conviețuire nefiind după toată rânduiala legală și firească, bărbatul și femeia nici nu privesc înspre un viitor mai îndepărtat pentru a-și agonisi și înjgheba o gospodărie.

Conducerea înțeleaptă a Statului nostru, sesizat de această mare problemă, vine să-și împletească munca

lui cu eforturile pe care le duce Biserica noastră zi de zi, decretând următoarele: „Nu este ertat bărbatul înainte de 21 ani și femeii înainte de 18 ani să se căsătorească” (legea Nr. 154 publicată în Monitorul Oficial Nr. 68 din 21 Martie a. c., referitoare la modificarea art. 127 din Codul Civil.

Fiind primejduită însăși ființa noastră etnică, prin denatalitatea mereu crescândă și odată cu ea desigur și ființa statului nostru național, Biserica noastră străbună nu poate decât să se bucure de această măsură de stăvilire a răului și de îndreptare a situației, ce se inițiază de autoritatea de Stat, arătându-ni-se prin această dispozițiune hotărârea dârză a Conducătorului Statului de a păși pe acest tărâm de acțiuni grabnice și salvatoare.

„S'a constatat, se spune în motivarea legii, că în general copiii născuți din căsătoriile premature dau cel mai ridicat procent de mortalitate și debilitate fizică, neavând nici o ereditate precisă și favorabilă, atât sub raportul fiziologic cât și psihic.

În același timp s'a mai constatat că procentul cel mai mare de divorțuri, provine din căsătoriile premature, deoarece căsătoriile nu au în momentul căsătoriei nici maturitatea sufletească necesară și nici pregătirea și posibilitățile materiale pentru a suporta sarcinile materiale, sociale și morale ale acestei instituțiuni”.

„Cum căsătoria interesează și vitalitatea națiunii prin copiii ce se nasc, perpetuând rasa sub aspectul fizic și moral” se impune o reacțiune vie și dinamică din partea noastră a tuturor.

Deci P. Cuc. noștri protopopi și Cuc. preoți având de acum sprijinul legal al Statului în această acțiune, să se străduiască cu toată puterea lor de muncă să schimbe conștiința și voința femeii și bărbatului, arătându-le datoria mare ce o au de a procreia, căci numai din această conștiință a răspunderii pentru viitorul familiei și prin ea a neamului s'au plămădit moravurile și datinile păstrătoare de credință și pământ strămoșesc, și tot prin ea au purces faptele mari și glorioase ale istoriei noastre.

Cu conștiința grelei răspunderi ce se reazimă pe această acțiune, cu conștiința că dela această acțiune depinde continuitatea și permanența patrimoniului spiritual și material, moștenit dela înaintașii noștri, îndemnăm din nou toți Cuc. noștri preoți să iasă la lucru cu multă râvnă, având de astădată certitudinea, că sunt secondăți în această luptă și de organele de stat.

Oricât de grele ar fi vremurile, tocmai imperativul lor ne cere să scormonim toate pricinile și să le atacăm din nou cu înverșunare în toată duritatea lor.

Toți cucernicii preoți vor pregăti predici sistematice și bine întocmite despre sfințenia tainei Căsătoriei și despre relele conviețuirii în concubinaj, despre familie, ca temelie a statului, pe cari le vor rosti în mai multe Dumineci consecutive. Vor cere concursul organelor administrative și celorlalți factori (învățători, medici, etc.) ca să dea concursul la acțiunea pornită, mai ales de a împiedeca și a stârpi de aici înainte concubinajele între tineri sub vârsta legală stabilită în acest Decret lege. Fiecare preot este îndatorat a face raport până la 15 Iunie a. c. Oficiului protopopesc, despre tot ce a făcut în această privință, apoi al doilea raport la 30 Septembrie a. c. și câte predici a rostit.

P. Cuc. protopopi vor controla și îndruma activitatea Cuc. preoți în legătură cu acest ordin, punându-se în vedere tuturor, cari nu vor înțelege să-și facă datoria cu tot zelul și conștiinciozitatea, cele mai aspre sancțiuni.

Prea Cuc. protopopi vor face rapoarte detaliate până la 30 Iunie a. c. și 15 Octombrie a. c. pe baza rapoartelor singuratiche primite dela parohii.

Odată cu acest îndemn părintesc, împărtășesc tuturor arhierestile Noastre binecuvântări.

Caransebeș la 27 Martie 1944.

Episcop:

† VENIAMIN

Secretar eparhial:

Pr. Petru Toma

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de preot în parohia de cl. II-a din comuna **Prilipăț**, protopresbiteratul Mehadiei, se publică concurs **din oficiu**, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”, cu următoarele condițiuni:

I. BENEFICII:

1. Sesiunea parohială în întindere de 32 jug. cadastrale.
2. Casa parohială cu grădină, intravilan și supraedificatele economice necesare.
3. Birul parohial 300 Lei anual.
4. Veniturile parohiale uzitate.

II. INDATORIRI:

Preotul ales este obligat a-și îndeplini toate datorițele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă și sărbătoare și a catehiza la școala primară fără nicio altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus, cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea calificația recerută pentru parohii de clasa II-a, precum și binecuvântarea P. S. Sale Episcopului eparhial, să-și înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Prilipăț, prin Prea On. oficiu protopopesc al Mehadiei,

Reflectanții se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoștințare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vreo Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cant, tipic și oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Caransebeș din ședința Consiliului eparhial, ținută în 3 Aprilie 1944.

Episcop:

† VENIAMIN

1—3

Consilier-referent:

Prot. R. G. Ancușa